NOVICE
gospodarskih, obertnijskih in narodskih stvarí.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XIII. V Ljubljani v saboto 19. maja 1855. List 40.

Iz občnega zbora c. k. krajnske kmetijske družbe v Ljubljani.

(Dalje).

Gosp. V. Peške *), tajnik na grof Auerspergovi grajšini v Mokricah, je govoril potem: „kako se dá gnoj v hlevu zboljšati“, ako se namreč gnoj tako dolgo v hlevu puša, dokler se naravnost ne izvozi na polje, in da goveja živina, kakor ovce, ni privezana v hlevu, ampak da po gnojnem kupu, ki se zmiraj dobro nasteluje, prosta sem ter tje kobacá, gnoj tlači in ga s scavnico svojo namaka; na to vižo ni treba gnojnišč, ker ves gnoj koj naravnost na polje pride. Tak gnoj je veliko močnejši kakor tisti, iz kterega se na gnojniščih naj tečniši deli izcejajo. Tako gospodarstvo z gnojem je nasvetoval Horsky, gosp. Peške je rekel, da na Českem je na nekterih grajšinah to vidil, in dr. Stökhardt je po neki skušnji zvedil, da po takem „hlevskem“ gnoji je na enakem prostoru pridelal krompirja 82 funtov in pol več, pšeničnih zern tudi 740, slame pa 13 centov več“.

Na Krajnskem in po kmetijah tudi druzih dežel je pušanje gnoja v hlevu navadna šega, in kjer so hlevi majhni, nizki in soparni, in kjer kmetovavec nima obilo stelje, da bi pridno nastiljal, je to gotovo za živino prav škodljivo, kakor to obilne bolezni na parkljih, na vimenih in na pljučah in garje in lišaji uče. Priporočati bi se utegnilo to ravnanje z gnojem le v prav visocih, prostornih, zračnih hlevih velicih posestnikov, da živina škode ne terpí, na kterò mora gospodar še bolj gledati kakor na gnoj, ker brez živine ni gnoja. Če pa gosp. Horsky pravi, da potem ni gnojnišč treba, na kterih gnoj svojo naj boljo moč zgublja, je očitno, da tudi on, kakor vsaki umni kmetovavec, je prepričan, da slabo napravljeno gnojnišče ali pa raje nobeno gnojnišče je vse eno. Umno napravljene gnojnišča so kmetu zlat rudnik, to je skušnja poterjena čez vse, — in glejte! tako deleč smo jo že pripravili z nerodnimi gnojnišči, da modri možje po pravici svetujejo: take gnojnišča ali pa nič! —

Za tem je naznanil gosp. Peške še Horsky-tovo novo obdelovanje polja s plitvim oranjem in globokim rovanjem ob enem. To obdelovanje se opira tako rekoč na napravo dvojne brazde: ene, ~~ktera se gnojí~~ in oberne, druge, ktera se le zrahlja in po deževnici in snežnici rodoviti. Zato delo je pa posebnega pluga potreba, ki ga je Horsky iznajdel in je českemu Ruhadlu enak. Dobiček tega obdelovanja obstojí nek v tem, da se s polovíco gnoja izhaja. —

Gospod Malič, družbe odbornik, je potem besedo poprijel in priporočal sajenje sončnic; razložil je korist tega oljnatega sadú, kteri je v cvetji čbelam, v perji govedom, v semenu kuretini prijetna in tečna hrana; čez vse pa je olje, ki se iz semena dobiva. Ker je kupčijska in obertnijska zbornica kmetijski družbi nekoliko tega semena iz odesajskih sončnic prijazno podarila, je bilo v zboru družtvenikom razdeljeno, naj ga poskusjo. — Gospod Burger, družbe ud in posestnik iz Grosupelj, je zboru naznanil svoje skušnje in povedal, da je lani iz pol maslica vsajenih sončnic te sorte čez 4 mernike semena pridelal, in ker so sosedje vidili, kako dobro so se pri njem sončnice obnašale, so prosili semena, ki ga jim je sem ter tje razdelil.

Gospod Malič je na dalje še družbi naznanil, da je odbor nekoliko tistega cukrenega sirka (sorghum saccharatum) naročil, kteremu se je preteklo leto tako silna hvala prepevala, da v sladkorji še prekosí sladkorno peso in je tedaj za napravljanje cukra zlo imenitna rastlina; pa če bi tudi to ne bila — pravijo — je za živinsko klajo dobra, zernje pa za hrano prešičev. Naj si vzamejo kmetovavci, ki so iz gorkih krajev (zakaj le v gorki deželi dozorí ta sirk) — je rekel gosp. Malič — nekoliko tega semena seboj, ki se ravno tako seje in obdeluje kakor turšica, naj ga poskusijo in potem družbi vediti dajo, kako in kaj je pri nas s tem semenom, in ako je res, da je od navadnega sirka razločno.

(Dalje sledí.)

*) Gospod Peške je imel s Horsky-tovim poljskim orodjem v Ljubljano priti, da bi nam bil na družtvinem vertu na Poljanah pokazal po vodilih Horsky-tovih turšico saditi. Ker pa so se letos vse dela zakasnile in še domá niso vse turšice vsejali, se ta skušnja tabart ni mogla na Poljanah opraviti. Gosp. Peške je tedaj povabil vse kmetovavce, kterim je mar to obdelovanje viditi, naj pridejo v Mokrice.

Gospodarske skušnje.

Od laške ali papeževe repice (Topinambur) — piše veljavni Babo sledeče: 1) laška repica je za živinski živež, posebno za pitanje, kaj dobra, 2) za žganjarije tudi, 3) za človeški živež pa ne; — ako primerjamo laško repico z drugim korenstvom, je gotovo, da je manj vredna in le v tacih okoljšinah donaša dobiček, če ima gospodar deleč od hiše kak majhen kos sveta s slabo, nerodovitno zemljo, kjer se ne splača saditi kakih drugih korenik.

Koliko rodovitnega živeža dobivajo zemljišča izpod neba — je Barral na Francozkem po natanjčnih skušnjah zvedil, namreč na oral ali joh zemlje pride izpod neba čez leto po dežji, rôsi in druzih podnebnih stvaréh 46 funtov solitarjeve kisline, 13 funtov amonjaka in 24 funtov gnjilca, v vsem skupaj tedaj 83 funtov naj boljih gnojnih stvarí. Naj bo to vsim gospodarjem spodbadek, da pridno in večkrat obdelujejo zemljišča, da rahla zemlja se lahko napiva imenovanih gnojnih drobcev, in da naj premočirni svet devljejo na suho, da podnebna tako dobrotljiva mokrota se ne zgubí v močirji.

Altenburško zelje ali *štorasti kapus* — ima to posebnost, da ne nareja glav, ampak po štoru se zraša perje za perjem tako, da so sicer vse peresa gori obernjene, pa se ne sprimejo v terdo glavo, ampak le s svojimi konci tako rekoč streho delajo čez serce; štori zrastejo poldrugi, tudi 2 čevlja visoki. Mesca augusta (velicega serpana) se mu obira perje in se

rabi kakor navadno zelje; štori pa so kaj dobra žimska hrana za živino, ker se jih toliko pridela kakor krompirja, kterega ti štori za molzno in pitavno živino na tečnosti še presežejo. Na Nemškem okoli Sachsen-Altenburga pridelujejo ta kapus in ga obdelujejo ravno tako, kakor mi svoje zelje.

Starozgodovinski pomenki.

Cvetlica Lotos in njeni pomen na noriških rimskih kamnih.

Razložil Davorin Terstenjak.

(Dalje.)

Značajna lastnost emblemov in drugih atributov podob na rimskih kamnih v Noriku in Panonii najdenih je tudi cvet lata, lota, lotos. V lotovem cvetu, v kterem vsako seme, prej kakor cimi, že nekoliko popolnih listicev ima, daja natura spoznati pervenstvo svojih proizvodov [1]). Za tega del je služila Indom za podobo rodivne naturne moči iz ognja in vode, ali, kakor Paulin pravi: „fuit symbolum virtutis generativae ex colore et humore procreatricis“ [2]). Ker po mislih starih Indov ste bile za rodenje (stvarenje) toplota in mokrota potrebne in se obojne nahajate v tem povodnem cvetu, kteri zatega voljo se velí tamarasa od besede tamara, voda, padma od pad, ire, fluere, ποταμος, Sarasa od sar, ire, currere, fluere (primeri slov. teči, currere, ire in fluere), Ambhanika, ambodhža, to je: v vodi rojena. Vodo je imel Ind za pervi živelj, zato lote ni samo imenoval po vodi zavoljo njene rasti v vodi, temuč tudi ker mu je lota bila zaznamek rodivne moči. V starih jezicih pa nahajamo pomene: rodenje in hotenje v edinem pomenu, zato se ta cvet tudi veli kamala od kam, amare, concupiscere, desiderare [3]), dalje lotos od lat, lad, desiderare, gerški λωτός [4]) beliebt, begehrungswürdig, slov. lotiti se = česa poželeti, zato še stari Slovenci na Štajarskem pogosto molijo deveto božjo zapoved: „Ne loti se svojega bližnjega žene“, namesto „ne poželuj svojega bližnjega žene“. V semitiškem jeziku pomeni lot parturire, in zdí se mi, da je to izvirniši pomen.

Vse indiške božanstva, ktere so predstajale ognji in vodi, so imele loto za symbol, ali deržeče jo v rokah, ali na nji sedeče. Tako tudi vidimo na enem sekovskem kamnu Višnuvo ženo na loti sedečo in Višnuta možo-konja (konj, neptunska žival, je symbol vode) ženo objemajočega, v levici pa liro deržečega [5]). Gospod Knabl je po svoji znani šegi to podobo tako razložil: „Ein Mann mit Rossfüssen in der Linken eine Lyra haltend, umfängt einen andern Mann (sic!) in sitzender Stellung“. Akoravno je ta kamen poškodovan, vendar se lahko pozná, da je objeta oseba ženska ne pa možka. Perja, na kterem oseba sedí, Knabl ne porajta in pravi: „kaj ta podoba pomeni, ni težko si razjasniti“, ter brez konca in kraja dokazuje, da je to Centaur Chiron, kteri svojega učenca Ahilesa v muziki podučuje [6]). Kolikor nam je način Chironove podobšine znan, so stari podobarji in slikarji Centaura Ahilesa godbo učečega vsikdar tako izobraževali, da Ahiles derží liro, ktero Centaur prebira, večkrat pa tudi mali Ahiles na Centauru jaše [1]). Po našem mnenji, kakor smo že rekli, ta podoba očituje Višnu-ta in njegovo ženo. Da je podobar napravil mu konjske noge, je hotel zaznamovati njegov element — vodo, in znamnje vode konja. Kot Kršna ima Višnu pišalko, tudi s plunko ga nahajamo v indiških pagodah sedečega na basnoslovskem velbodu (kameli) na herbtu s kriloma. Več od tega na drugem mestu.

Pa še drug kamen se najde v sekovskem gradu predstavljajoč ovna, ki se končava v ribji rep, na kterem sedí možka oseba, v levi kroglo deržeča. Ovnu nasprot pa je vpodobljeno lotino perje, kterega se oven z nogama dotika. Tudi na tem kamnu gosp. Knabl spola ni razločil, in možko osebo za žensko pogledal, rekši, da je to ali Nereida, ali Dorida, ali Oceanida ali pa kakošna druga morska nympha, in opirajoč se na herkulanske slike morskih nymph [2]). Pa kdor je herkulanske podobe prav pogledal in tudi podobo na našem kamnu, ta bode na pervi pogled vidil neskončni razloček v podobšini. Primera Knabelnova tedaj ne velja, pervič, ker človeška podoba ni ženska, drugič, ker žival ni bik, kakor Knabl misli, ampak oven, tretjič, ker način cele podobe je različen, četertič, ker herkulanske nymphe ne deržé krogle v rokah in tudi za atribut nimajo cveta lote [3]). Torej ta podoba ne predstavlja druzega, kakor ogenj in vodo, — oven znamnje Shiva-ta, predstavnika ognja (zato v indiških vežah je obrisan, kakor na ovnu jašé), riba znamnje Višnu-ta predstavnika vode, in lota predstavnika mokrote in toplote. Krogla je podoba zemlje, ktera je kar posebno rodivna moč. Takošne krogle nima samo severno-slovanska Shiva — Baba v rokah, temuč tudi indiški Višnu in Shiva [4]).

(Dalje sledí.)

Ozir po svetu.

Krušno drevo.

Na markvesanskih otocih tistega dela sveta, ki se Australija imenuje, raste krušno drevo (Brodfruchtbaum), ki je mogočno, visoko drevo in razpenja svoje veje deleč od sebe. Perje njegovo je veliko in po robéh tako izrezljano, kakor kreželjci naših gospej. Ko perje veni, spreminja svoje pisane barve tako, da jih je kaj lepo viditi. Iz ličnega perja si napravljajo domači marsiktere lišpe. Sad tega drevesa je po velikosti in unanji podobi enak našim dinam, le tistih rajd podolgoma, kakor jih imajo dine, on nima. Lupina je osmi del pavca debela. Olupljeni sad je lepo bel, in vès kar je, razun serca, v kterem peške tičé, je jedljiv. Vendar ta krušni sad ni pred zavžiti, dokler ni bil spečen; peče se pa naj lože, ako se, kakor krompir, v žerjavico položí. Čez kakih 10 minut postane lupina rujava in razpokne, da meso, kakor mleko belo, ven gleda. Kakor hitro se ohladí, se sam popolnoma olupi, in naj ukusniše meso leží pred nami. Je pa spečeno meso po okusu kruhu enako, sladko in prijetno. Iz tega sadú

---

[1]) Dalje razpeljane misli „o cvetu Lotos“ najdejo častiti čitatelji v Görresovi: Mythengesch. der asiat. Welt p. 24. 25. V časopisu se ne dajo spolne rečí pretresovati. Akoravno znanstva ne poznajo nikakoršne „delicatesse“ in se pretresovanja o phališkem častji imajo z očmí starega sveta prebirati, bi mi vendar nikogar radi ne pohujšali.

[2]) Paulin „Systema Brahm.“ str. 269.

[3]) Nesselmanova izpeljava besede kamala iz ka in mala „wo einen Flecken habend“ ni temeljita. Bramini sami pravijo, da pomeni kamala: flos voluptatis, glej Asiat. Reserch. I. 243.

[4]) Bohlen (Indien I. 193) tudi izpeljuje pomen lotos iz gerškega λωτός.

[5]) Glej: Obraz v Muharovi zgodovini Štajera I. zvezek, tabl. XVI. fig. 42.

[6]) Glej Knabl v „Schrift. des histor. Vereins für Innerösterr.“ I. vezek str. 82. Spis.

[1]) Philostrat. Icon II., 2. Böttiger Vasengem. I. 3. str. 144.

[2]) Knabl str. 53.

[3]) Herkulanske slíke glej v knjigi „Herculanum und Pompeji“ von Ludw. Barré, nemški izdaj dr. A. Kaisera III. zv. III. versta. Hamburg 1841.

[4]) Pri tej priložnosti damo čitateljem svojim pravila na znanje, po kterih naj zmiraj mitiške podobe si predstavljajo. Vsa mitologija se opira s svojimi naj globlejšimi ali naturnimi temelji na kalendarske razmere in na spremene leta in letnih časov v zavezi sonca s planeti, tako, da iz unega sončnega teka se vse genetiške, etiške in duševne razmere izpeljavajo. Naj starejše pismo vsih starih narodov so rune ali plastiški hieroglifi s personificiranimi symboli, in iz različnega razlaganja teh znaminj so postale povesti božanstev. Sonce je junak, kteri hudobno moč teme pobuja, zato je mythus iz sončnega boga Svetovita napravil viteza in mu dal meč, konja itd. Spis.

si napravljajo domači mnogotere jedila: bo-a-sho, kokao, amar in poepoe; poslednje dve si hranujejo v velicih zalogah.

*Nektere šege Kalmukov**).

Potovajoči malar Kiesewetter pride enega dné med četo Kalmukov, tistega mongolskega plemena v Azii, ki se spoznava k véri Fo in pod kosminastih šotorih prebiva, s kterimi se od kraja do kraja preseljuje, le od lova in živinoreje živí. Ravno je eden izmed njih umerl. Berž so šotore iz tal sneli in jih prestavili kakih sto stopinj preč od tistega mesta, kjer je merlič obležal. Vsa množica se je umaknila mertvemu, namesto da bi bili njega zunaj svojega stanovanja pokopali. K pogrebu pride hitro eden njenih duhovnikov, ki nad merličem moli in neke čudne znamnja dela, na zadnje pa mu na več krajih kožo odere, češ, da duša zamore iz telesa. Ko je merlič že merzel, ga z eno peterih mongolskih pervotnih stvarí: z lesom, ognjem, zemljo, železom ali vodo spravijo v večni pokoj, to je, ali ga sožgó, ali s kamnjem zadelajo, ali pokopljejo ali v vodo potopijo. Po rojstnem letu merliča se ravná tudi pogreb njegov. Leta imenujejo Kalmuki po sledečih dvanajsterih živalih: eno se imenuje miš, drugo krava, tretje ris, četerto zajec, peto drakon, šesto kača, sedmo konj, osmo ovca, deveto vol, deseto kokoš, enajsto pes, dvanajsto prešič. Teh dvanajst let pa pomnožujejo s tem, da vsakemu pristavljajo še vsaktero gori omenjenih peterih pervotnih stvarí; tako na priliko štejejo: miš les, miš ogenj in tako dalje. Na to vižo štejejo čas po teh 60 letih, ktere po tem še razverstujejo v možke in ženskine leta, ktere imajo zarisane na leseni pratiki, ktera na dvorišču visí.

Za poduk in kratek čas.

Stare vraže še dandanašnji ljudstvo more.

(Dalje in konec.)

Ljudstvu je omíke potreba na duši in na telesu, — vém, da to vsak človekoljub živo spozna, ker nevednost in vraže so nesreča svetu na vsako stran. Če je tudi kaj tacih samopašnikov še na svetu, ki mislijo, da je dobro, ako je ljudstvo nepodučeno, ker se tako lože za nos vodi pa tudi v pokoršini lože obderžuje, je vendar gotovo, da noben pošten človek kaj tacega misliti ne more, še manj pa smé pravi kristjan tacih misel navdan biti, da bi za kterega koli človeka na svetu prav bilo, ako od Stvarnika prejeti „talent“ zakopava.

Zdaj je pa treba odgovora: kdo naj mu potrebno omiko delí? Kar zadeva dušo, ga podučava duhoven pastir; kar zadeva poljodelstvo, ga učí kmetijska družba. Kar pa vraže tiče, ajdovske šege in nemarne navade, naj ga učí šola in kdor kaj prida vé in zná. Kdor z ljudstvom več opraviti ima, kdor ga podučuje v mladih letih, kdor mu skerbí za dušno in telesno srečo, tistemu se naj bolj spodobi, da odpravlja vse, kar duh v nemarnosti zaderžava, kar naj pred dušo spridi, potlej pa še časno srečo vzame.

Še imenitnejše pa je prašanje: kako se pomaga? Rekel sem že, da bi se bilo že gotovo kaj več pomagalo, ako bi pripomočki tako lahki in odkriti bili kakor niso. Koliko jih je, ki še ne vejo: kje vzrok tolikanj rev in nadlog tičí! Kdor pa hoče terneje z njiv spraviti, ni dosti, da požar naredí, tudi ne pomaga, če pri polti poseka; komaj spomlad pride, je že spet vse obrašeno. Kdor hoče slabe šege odpravljati, ne bo zmirjal ljudí toliko za tega voljo, kar so ravno storili; ako ima pamet in pripomočke, si bo prizadeval, da jih na drugo pot spravi, da jih drugič reve ne zadenejo. Pri takih rečéh ne pomaga očitanje, ampak le škoduje, ker dostikrat tisti, ki ga je nesreča zadela, sam ne vé, od kodi da pride. Tisti, ki hoče kaj dobrega svetovati, mora svoj svèt dati, preden nesreča v hiši sedí. Jez mislim, kdor je marljivo bral: od kodi da izhaja mnogo rev in nadlog, bo že spoznaval, kje da je treba pomagati, da se saj huje vraže in krive šege odpravljajo. Se vé da je ljudstvo še v sto in sto druzih nevarnih vražah zapleteno, pa se bo že kdo dobil, da ga bo po svoji moči podučeval; kar bo pa še le tedaj mogoče, ko bo ljudstvo večje vraže zapušati jelo. Dušni pastirji, ki poznajo cele soseske in fare, vedó tudi naj bolje, kaj in kako je treba pomagati tù ali tam; oni morajo vediti, kako se podučava, da ljudstvo z veseljem uk posnema in da učenika spoštuje kakor očeta, ki mu skerbí za dušo in telo.

Kar mislim jez o tem govoriti, veljá sploh za vse ljudstvo; kako naj se pa v tem ali unem kraji kdo tega deležen storí in kako se v drugih rečéh pomaga, naj bo skerb tistim, ki so tamkej znani z ljudmí. Tako si prizadevajmo zvesto podpirati ljudstvo, da kjer koli je še zakopano v škodljive vraže, se reši iz njih, da bo moglo v prihodnje bolje napredovati, da ne bo v svojih neokretnih mislih novih znajdb zametovalo, da ne bo, na priliko, vpilo kakor je, ko je železna cesta prišla: „da se hudič po nji vozi!“

Mene je k temu spisu prignal živi spomin na tolikanj krivih in žalostnih zapopadkov v raznih rečéh, kakor sem že zgorej omenil. Zato sem tudi sklenil pripomočke na roke dati, da bi se s podučenjem saj naj gerše vraže odpravile. Zatoraj sem pokazal, kje tičí korenina mnozih krivih vér.

Ker je pa korenina ta, razun podedovanih ajdovskih zapopadkov, vsajena v krivem zapopadku natornih prikazkov, posebno pa v napačnih mislih hudega vremena, bliskanja, gromenja in toče, hočem od tega kaj več govoriti. Zraven bo pa treba še tudi kaj druzih prikazkov omeniti, ki so s temi v zvezi in ravno tako važni za prostega kmeta kakor za učenega človeka.

Na Dunaji. Simon Šubic.

Drobtinčica za življenje.

Pravila ali regeljce številstva, da bo prav za te in tvojega bližnjega, naj ti bojo: Poštevaj (multipliciraj) si pošteno svoje premoženje, — doštevaj (adiraj) prijatlu, ako je v potrebi, — odštevaj (subtrahiraj), če ti kak opravljivec bližnjega gerdí, — razštevaj (dividiraj) med uboge, če te je Bog blagoslovil z bogastvom; — štej dobro svoje prijatle, pa ne štej jih, kadar si v sreči, štej jih le v nesreči.

Novičar iz austrijanskih krajev.

Iz Siska 10. maja. Čeravno žitna kupčija ne gré več tako spod rok kakor konec unega mesca, je bilo vendar ob kratkem okoli 12.000 vagánov koruze (nove po 3 fl. 24 do 30 krajc.) in blizo 6000 vagánov pšenice (valaške po 5 fl. 15 do 6 fl. 15 kr., pančovske po 5 fl. 45 do 6 fl. 15 kr., temeške po 6 fl. 30 do 45 kr., banaške po 7 fl. do 7 fl. 15 kr.) nekaj na špekulacijo, nekaj na Krajnsko prodanih, in še več bi se je bilo spečalo, ako bi Teržačani kaj več veselja do nakupovanja kazali. Iz Karlovca se piše, da ne gré koruzna cena več tako na kviško kakor je šla poslednji čas; nove koruze po 3 fl. do 30 do 50 krajc., naj lepše pa po 3 fl. 57 kr., je lahko kupil kolikor koli je je kdo hotel, in ker od morja še ni nič slišati, da bi po žitu kaj prašali, bo pred ko ne žitna cena počasi spet padala.

Iz Gradca 12. maja se piše v dunajski „Gesch. Ber.“ sledeče: „V tem ko v doljni Austrii, na Ogerskem in Laškem slaba vinska letina žuga, se pričakuje pri nas na Štajarskem dobra. Dosihmal ni terta nič škode terpela (?), in čeravno ne bo obilo vina, ga vendar tudi celó malo ne

*) Od obleke Kalmukov ima tudi pri nas tisto debelo zimsko sukno imé, ki se mu kalmúk pravi, ker Kalmuki nosijo plajšče iz enacih bornih plaht.

bo, ako ne pride vprihodnje kakošna uima čez terto. Tudi sadja se prav veliko (?) pričakuje, in sadje pri nas veliko zdaja, ker dosti mošta iz njega narejamo. Reči pa moramo, da štajarske vina, dokler so mlade, niso pripravne za izvožnjo v ptuje dežele in tedaj dosihmal nimajo nobene posebne vteže na vinsko ceno po svetu. Dandanašnji se memo druzih let veliko manj vina povžije; vedni premen vremena (?) in pa pomanjkanje dnarja je tega krivo."

Iz Ljubljane 18. maja. Iz Dunaja smo zvedili, da svitli veliki škof in knez goriški gg. dr. Andrej Gollmayer bojo prihodnji teden Dunaj zapustili in da bi utegnili v saboto pred Binkoštmi v Ljubljano priti, kjer bojo v nedeljo po Binkoštih slovesno posvečeni.

Iz Ljubljane. Sejm ljubljanski je pri kraji; preteklo sredo opoldne je magistrat „frengo" spred mestne hiše spravil, kar je bilo znamnje konca dolgočasnega sejma — zares dolgočasnega! ker, čeravno vès sejm ni bil veliko vreden in je bila sploh kupčija majhna, so posebno zadnji teden kramarji le eden druzega gledali in eden k druzemu vas hodili. Če na Dunaji se celó od tega govorí, da bi letni sejmi popolnoma jenjali, bi bila pač živa potreba, da bi se v Ljubljani saj dolgočasni 14dnevi okrajšali na en teden; da bi pa se gostivnice pritožiti ne mogle, da jim potem odide zaslužek od tergovcev in kramarjev, če sta dva sejma krajša, naj bi se 3dnevi raztegnili tudi na en teden, to je, vsak sejm naj bo od pondeljka do sabote. Mi ponavljamo to v imenu terpinčenih (martranih) tergovcov, ki želijo, da bi naša sl. kupčijska zbornica za to premembo si prizadjala; saj ona ravno tako, kakor mi, dobro vé, da sedanji časi niso več nekdanji, in da tudi čas je dnar, in da tisto, „kdor noče celi čas ostati, naj pa pred domú gré", ne more veljati.

Novičar iz raznih krajev.

Odkar ste angležka in francozka vlada zavergle od austrijanske vlade nasvetovani predlog zastran mirne sprave z rusovsko in ste angležka in francozka vojskine strune spet hujše napéle, je stopila vsa ta zadeva v novo dôbo, ktere izid je zdaj še popolnoma neznan. Iz Dunaja se piše, da pri teh navskriž-mislih bode austrijanska vlada tisti del turškega cesarstva, v kterega brambo se je zavezala, s svojo armado branila, al v napad Rusije se ne bo spustila, ako jo Rusija pri mirú pustí. Da se Rusi na hudo vojsko pripravljajo, je očitno iz novega ukaza cara Aleksandra, ki je bil te dní oklican in kteri velí, da je zdaj carstvu popolna armada na suhem in na morji neobhodno potrebna; za tega voljo se bode novo rekrutiranje (v zahodnih deželah po 12, povsod drugod po 7 mož od 100) mesca junija začelo, ki mora končano biti mesca julija. Kmalo potem se je razglasila tudi novíca, da je dozdanji ministerstva predsednik Neselrode odstopil in namesto njega grof Tolstoj izvoljen; od druge strani pa se terdi, da Neselrode je kar je bil, in da Tolstoj, ki je sedanjemu caru, ko je še carevič bil, v diplomatičnih opravilih pomagal, je zdaj le za ministra vunanjih zadév postavljen. — Zdaj so zapisniki dunajskega zbora znani; vse to, kar se je že prej vedilo, se v njih bere in očitno vidi, da Rusija nikakor ne dovoli, da bi se ji oblast na černem morji kaj okrajšala. — Poljci v Parizu so vsi židane volje, odkar jim je cesar Napoleon unidan na njih pismo sledeče odgovoril: „Vaše pismo me je močno ganilo; pričakoval sem od Vas kaj tacega. Dozdaj nisem za Poljsko mogel tega storiti, kar bi bil rad storil. Al kakor danes reči stojé, smem upati, da bi Vam utegnil koristen biti, nadaljajoč delo tistega, čigar naslednik sem". — V tem, ko se zunaj vojske veliko govorí in piše, se pa v vojski le malo opravlja. Goršakov naznanja iz Krima od 8. t. m., da je bombardiranje precej zmerno in da ladije francozke in angležke, ki so se unidan na morje spustile, so se spet pred Sevastopolj vernile; lord Raglan pa je pisal, da 10. dan t. m. so Rusi dvakrat z veliko silo udarili nad desno stran grabnov, pa so vselej nagloma nazaj zapodeni bili. — Angležko-francozke ladje so že spet na izhodnjem morji; ali bojo letos kaj več opravile kot lani, se ne vé; toliko pa je gotovo, da novi ladijni poveljnik še ni ukazal „fantom nožev brusiti", kakor Karliček lani. — Če bi se v sedanjo vojsko še naš cesar in kralj pruski spustila, bi bile skor vse tiste imena cesarjev in kraljev v ti vojski, kakor v veliki pred 40 leti, namreč: Napoleon, Aleksander, Franc (Jožef) in Friderik Vilhelm, le namest angležkega kralja Jurja je zdaj kraljica Viktoria. — Angleži mislijo dolgo v Krimu ostati, ker je vlada naročila veliko semen (travinih in zelenjadnih) tje poslati za obdelovanje rodovitnih krajev. — Sultan je odpustil kristjanom glavni davek (harač) in jih bo jemal vprihodnje tudi v armado, toda v posebne kardela. — Pianori-ta so v pondeljk zjutraj ob 5. v Parizu ob glavo djali. — V torek je cesar Napoleon s slovesnim nagovorom odperl obertnijsko razstavo. — Pogodba za zvezo austrijanskega in rusovskega telegrafa je bila 15. t. m. na Dunaji podpisana. — Serbski general Kničanin je spet tako zlo zbolel, da bo težko se ozdravil. — Romarji iz Jeruzalema so prišli srečno v torek v Terst nazaj. — V Lignicu na pruskem Šlezkem je policija razglasila, da vsakdo, kdor domá ali zunaj doma kakošnema beraču kaj daruje, mora 3 tolarje kazni plačati. Na to vižo se hoče konec storiti pohišnemu ali popotnemu beračenju; resnično ubogi naj se oglasijo pri policíi.

Radi pojímo!

Kjer večno
Je srečno
In sveto nebó,
Tam hoče
Bog Oče,
Da angel' pojó.

Planina
Se zgrinja
U tičjemu zbor',
U travi
Napravi
Jo murenčev kor.

Na polji
U doli
Škerjanček žgolí,
Kjer h petji
Uneti
Človeka želí.

Pri tičih
Po gričih
Zapojmo glasnó;
Okoli
Po polji
Pa ravno takó.

U hiši
Naj sliši
Mladine se glas,
Prepeva,
Prideva
Naj sivček svoj bas.

V sladkosti,
Britkosti
Zapojmo enó;
Saj tudi
Labudi
U petji merjó.

Nedolžen,
Pobožen
U petji živí.
Kdor tuta
In muta,
Ga prida nič ni.

Neslani,
Zuzdani,
Le ti naj molčé;
Saj šoga
Uboga
Med slavce ne gré!

Požeňčan.

Stan kursa na Dunaji 16. maja 1855.

Obligacije deržavnega dolga	5 %	79 1/4	fl.
	4 1/2 „	69	„
	4 „	62 1/4	„
	3 „	49	„
	2 1/2 „	39 1/4	„
Oblig. 5% od leta 1851		B 95	„
Oblig. zemljiš. odkupa 5%		72 1/2	„
Zajem od leta 1834		217	„
„ „ 1839		116	„
„ z loterijo od leta 1854		100 5/8	„
„ národni od leta 1854		84 1/8	„

Esterhaz. srečke po 40 fl.		81 1/4	fl.
Windišgrac. „ „ 20 „		29 5/8	„
Waldštein. „ „ 20 „		28 1/2	„
Keglevičeve „ „ 10 „		10	„
Cesarski cekini		5 fl. 56	
Napoleondor (20 frankov)		10 fl. 4	
Suverendor		17 fl. 24	
Ruski imperial		10 fl. 15	
Pruski Fridrihsdor		10 fl. 38	
Angležki suverendor		12 fl. 37	
Nadavk (agio) srebra: na 100 fl.		28 1/2	fl.

Loterijne srečke:

V Terstu 16. maja 1855: **38. 74. 17. 10. 1.**

Prihodnje srečkanje v Terstu bo 30. maja 1855.

Odgovorni vrednik: Dr. Janez Bleiweis. — Natiskar in založnik: Jožef Blaznik.